

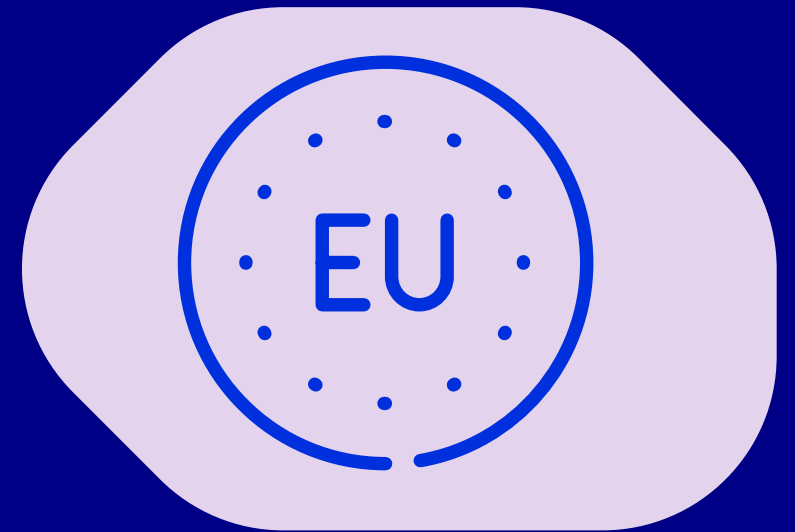
Tarbijate võimendamise direktiiv – uued nõuded ja mõju majutusettevõtetele

Merike Koppel

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järevalve Amet
Ettevõtluse osakonna juhataja

Kadri Koemets

Kliimaministeerium
Rohereformi osakonna nõunik

Tõendatud keskkonnahoidlikkus

28.04.2026

Globaalsed riskid

2 aastat

1. Geo-majanduslik vastasseis
2. Valeinfo levik
3. Ühiskondlik polariseerimine
4. Ekstreemsed ilmastikuolud
5. Riikidevahelised relvastatud konfliktid
6. Küberruumi ebaturvalisus
7. Ebavõrdsus
8. Inimõiguste ja kodanikuvabaduse järkjärguline halvenemine
9. Saaste
10. Sunnitud ränne

10 aastat

1. Ekstreemsed ilmastikuolud
2. Elurikkuse kadu ja ökosüsteemide häving
3. Maa ökosüsteemide kriitiline muutumine
4. Valeinfo levik
5. Tehisaru tehnoloogiate ebasoodsad tagajärjed
6. Loodusressursside nappus
7. Ebavõrdsus
8. Küberruumi ebaturvalisus
9. Ühiskondlik polariseerimine
10. Saaste

 Majanduslik Keskkondlik Ühiskondlik Tehnoloogiline Geopoliitiline

Lihtsustamine

Administratiivne koormus väheneb:

1. üldiselt 25%
2. VKE-de jaoks 35%.

Majandusjulgeolek

Konkurentsivõime

Kliimaneutraalsus

Omnibus I & II – Kestlikkus ja investeerimine (veebruar 2025)

- CSRD, CSDDD, EU taxonomy & CBAM

Omnibus III – Põllumajandus (mai 2025)

Omnibus IV – Small mid-cap ja digitaliseerimine (mai 2025)

Omnibus V - Kaitse (juuni 2025)

Omnibus VI – Kemikaalid (juuli 2025)

Digital omnibus (November 2025)

Environmental omnibus (Detsember 2025)

Food and feed safety omnibus (Detsember 2025)

Automotive omnibus

Energy product legislation omnibus

Taxation omnibus

Citizens omnibus

Puhta tööstuse kokkulepe - CID
tööstuse konkurentsivõime ja
dekarboniseerimise ühine teekaart
Fookus **energiamahukatel tööstustel ja**
rohetehnoloogia sektoril, sh ringmajandusel
Jätkatakse 2050. a. **kliimaneutraalsuse**
kursil, sh 2040. a. 90% eesmärk

Ringmajanduse määrus (Circular Economy Act, CEA).

Konkurentsivõime kompassi ja puhta
tööstuse leppe rakendamine
6.11.2025 avalik konsultatsioon ning
vastuvõtmine planeeritud 30.09.2026

Maailmas 456 keskkonnamärgist ja Euroopa turul on ise juba üksnes 200 erinevat keskkonnamärgist

taastuvallikatest elekter

biolagunev

ei kasuta pestitsiide

100% taaskasutatud materjalid

kestlike materjalide kasutamine

jätksuutlik

keskkonnasõbralik

ümbertöödeldav

100% puit

kauakestev

energiatõhus

sõidan 100% elektriga

BPA vaba, GMO vaba

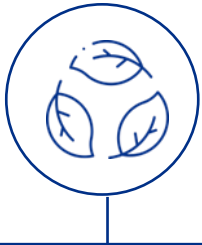

SEE ÜMBRIK ASENDAB 1630CM² MULLIKILET.

SELLES PAKENDIS ON MULLIKILE ASENDATUD JÄÄKVILLAGA EHK LAMBAVILLAGA, MIS MUIDU LÄHEKS RAISKU.

2019

**Euroopa
roheline
kokkulepe**

2020

**Euroopa Komisjoni
uuring**

- 53,3 % keskkonnaväidetest eksitavad
- 40% keskkonnaväidetest põhjendamatud

2022

Tarbijakaitse õiguse
ajakohastamine ja **tarbijate
võimestamise direktiivi
ettepanek**

Rakendub
27.09.2026

2023

Sõnasetete
keskkonnaväidete
põhjendamise ja
edastamise direktiiv
ehk
**roheväidete direktiivi
ettepanek**

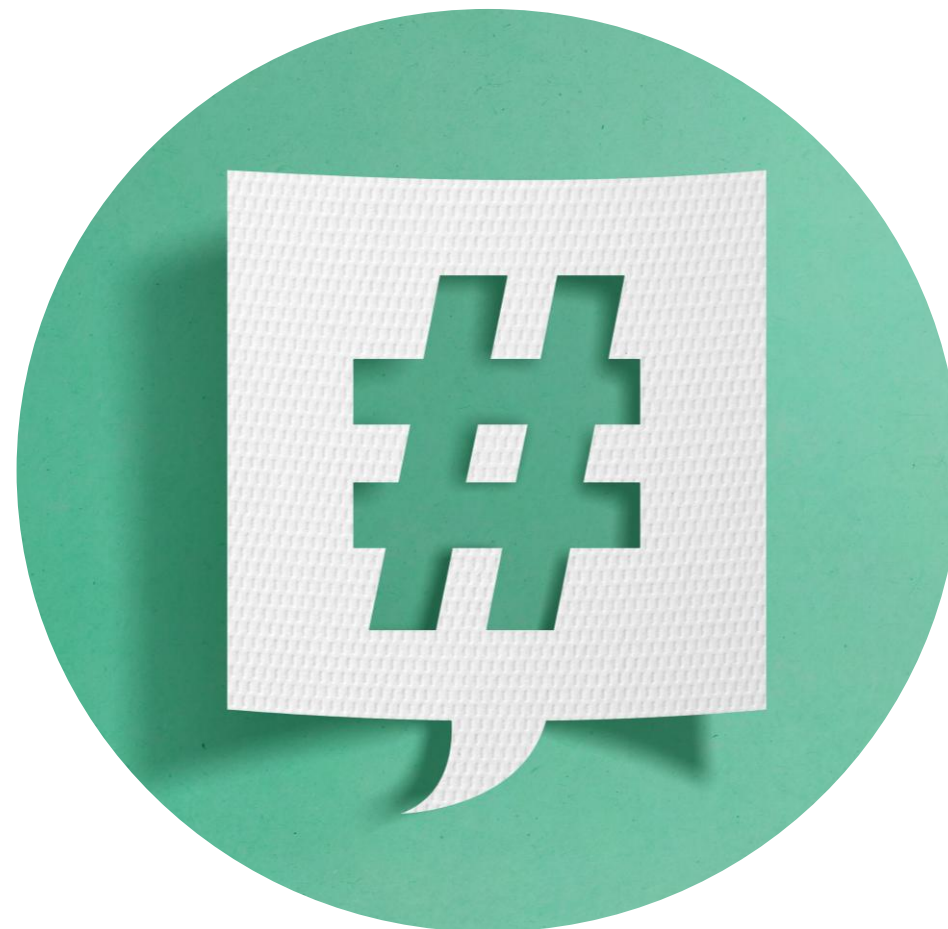
Pausil

Tarbijate rohevõimestamise direktiiv (EL 2024/825) ja selle eesmärk

- 2005. a EL ebaausate kaubandustavade direktiivi täiendus
- Rohepesu vastu võitlemine ning ausa konkurentsi tagamine
- Reguleeritud **tarbija ja kaupleja** vahelised suhted
- Hõlmatud on kõik ettevõtted, sh mikrood

EESMÄRK: Kauplejad peavad andma usaldusväärset ja selget infot keskkonda puudutavate väidete osas, mis ei eksitaks tarbijat ning kestlikkusmärgised ei tohi põhineda enesedeklaratsioonil

Millised muutused kaasnevad ja kuidas selleks edukalt valmistuda?

Keskkonnaväite ja üldise keskkonnaväite definitsioon

- **Keskkonnaväide** - sõnum või kujutis, mis väidab või jätab mulje, et toote, tootekategooria, tootemargi või kaupleja mõju keskkonnale on soodne või puudub või et see on keskkonnale vähem kahjulik kui teised;
- **Üldine keskkonnaväide** - keskkonnaväide, mis ei sisaldu kestlikkusemäärgisel ja mille puhul;
 - väite kirjeldus ei ole esitatud selgelt ja hästi märgatavalt samal kandjal (pakend, reklaamlõik jne)

Keskkonnaväide vs üldine keskkonnaväide

ÜLDINE KESKKONNAVÄIDE	KESKKONNAVÄIDE
Kliimasõbralik pakend	100 % selle pakendi tootmiseks kasutatud energiast pärineb taastuvatest energiaallikatest
Loodussõbralik toode	See toode on valmistatud 100% rohelise energiaga

NB! Direktiiviga keelatakse ära **üldised keskkonnaväited**, kui kaupleja ei suuda tõendada tunnustatud suurepärasest keskkonnatoimet (nt EL ökomärgisega). Ka keskkonnaväide ei tohi olla tarbijat eksitav ning kaupleja peab olema valmis TTJA-le tõendama väite tõesust!

Täpne keskkonnaväide

Üldine keskkonnaväide

Halvad väited (keelatud / riskantsed)	Head väited (lubatud)
„Keskkonnasõbralik hotell“	„100% taastuvelekter“
„Roheline puhkus“	„Matka ratastega looduses“
„Säästlik turism“	„Jäätmed liigiti kogutud, 80% ringlusse“
Üldine väide kogu teenuse kohta	Täpne väide konkreetse omaduse kohta

Igal juhul keelatud kauplemisvõtted (1)

Üldised keskkonnaväited, mille **suurepärasest keskkonnatoimet** ei ole tõendatud

Suurepärase keskkonnatoime – üldise sisuga väide peab vastama asjakohase ökomärgise nõuetele (nt EL Ökomärgis, Põhjamaade Luik) või kõige kõrgemale standardile, mis ELis vastava toote või teenuse suhtes kehtestatud on

- Sõna „energiatõhus“ on lubatud tootele lisada vaid siis, kui toode kuulub seda tüüpi toodetele EL õigusaktidega kehtestatud energiatõhususe kõrgeimasse klassi (klass A)

Roheliste ja kestlike võlakirjade vabatahtlikud turupõhised standardid ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse (nt EU Green Bond standard), sest neil on eriregulatsioon

Igal juhul keelatud kauplemisvõtted (2)

Kestlikkusemärgise esitamine, mis ei põhine **sertifitseerimisskeemil** või mida ei ole kehtestanud **avaliku sektori asutus**

- **Kestlikkusemärgis** - eesmärk on eristada ja edendada toodet, protsessi või ettevõtet selle keskkonna- või sotsiaalsete omaduste poolest

Sertifitseerimisskeem ise:

- peab olema kättesaadav kõigile kauplejatele, kes suudavad täita skeemi nõudeid;
- nõuded töötab välja skeemi omanik, konsulteerides eksperide ja huvigruppidega;
- skeemil peab olema menetlus rikkumiste kõrvaldamiseks;
- kauplejast ja skeemi omanikust sõltumatu kolmas isik peab hindama kaupleja vastavust skeemi nõuetele

Igal juhul keelatud kauplemisvõtted (3)

- Reklaamida toodet/ettevõtet keskkonnasõbralikuna, kui **vaid osa** tootest/ettevõttest on keskkonnasõbralik
 - Nt keeld reklaamida toodet ringlussevõetud materjalist tootena kui tegelikult on ringlussevõetavast materjalist valmistatud vaid toote pakend
- Väite esitamine, et toode on keskkonnale kasvuhoonegaaside seisukohast neutraalse, väikese või positiivse mõjuga, kui see **väide põhineb ainult kasvuhoonegaaside heite kompenseerimisel** väljaspool vastava toote tootmist ja tarnet
 - Nt on keelatud väide "see lend on kliimaneutraalne", kui see põhineb süsinikheite kompenseerimisel. Väide peab põhinema reaalsel heitmete vähendamisel, mis on ka tõendatav

Igal juhul keelatud kauplemisvõtted (4)

- Toote omaduse esitlemine toodet/ettevõtet eristava omadusena, kui vastav omadus on **kogu tootekategooriale õigusaktidest tulenevalt kohustuslik**
 - Nt keeld reklaamida, et toode ei sisalda tervisele ohtlikku kemikaali, kui selle aine kasutamine on kõikide sama kategooria toodete puhul keelatud
- Lisaks on keelatud enneaegse vananemisega seotud väited:
 - vleväidete esitamine toote vastupidavuse kohta tavapärastes tingimustes
 - tarbija eest teabe varjamine, et tarkvarauuendus mõjutab negatiivselt toote toimimist või selle kasutamist
 - toote esitlemine nii, nagu seda oleks võimalik parandada, kui parandamine tegelikult võimalik ei ole

Juhtumipõhiselt hinnatav kauplemisvõte

- Tarbijale **sellise kasu reklaamimine, mis ei seostu** toote/teenuse või ettevõtte omadustega (nt plastivaba paberileht, gluteenivaba pudelivesi)
- **Alusetud** tulevikku suunatud keskkonnatoimega seotud väited, nt lubadus saavutada aastaks 2050 süsinikuneutraalsus
 - Vajalik rakenduskava + kolmas sõltumatu isik peab kontrollima eesmärkide saavutamist
 - **Kolmas isik** – kauplejast sõltumatu, ilma huvide konfliktita, kogemused keskkonnateemadel, järeldused tarbijale kättesaadavad
- Võrdluse esitamise korral tuleb tarbijale anda teavet võrdlusmeetodi ja võrreldavate toodete kohta
 - Võrrelda tuleb tooteid, millel on sama otstarve + võrdluse korral kasutada sama meetodit

Kas roheline värv kasutamine = keskkonnaväide?

- Rohelise värvi kasutamine ei ole direktiivi alusel keelatud ega seondu koheselt keskkonnaväitega
- Samas võib roheline värv koos loodusemotiivide või keskkonnale viitava tekstiga jätta tarbijale mulje, et toode on keskkonnasõbralik, kuigi tegelikult ei pruugi seda olla
- Hinnang antakse iga juhtumi puhul eraldi, lähtudes sellest, millise mulje kujundus keskmisele tarbijale jätab
- Soovitus ettevõtjatele: enne selliste kujunduste kasutamist hinnata kriitiliselt võimalikku tarbijamõju, et vältida eksitavat keskkonnaväidet
- Oluline on, kuidas keskmine tarbija konkreetset väidet/kujundust tajub

Kes vastutab?

- Kehtib senine praktika – **üldprintsipiis** vastutab ebaausa kaubandustava kasutamise eest **tootja või teenuse osutaja**
- Edasimüüjatel puudub üldjuhul otsustusõigus müüdavate kaupade koostiste ja esitlusviisi üle – siiski võimalik nende poole pöörduda, et peatada nõuetega vastuolus oleva toote müük
- Piiriüleste rikkumiste korral koostöö teiste riikide tarbijakaitseasutustega

Direktiivist tulenevate nõuete rakendamine

- Avalik kooskõlastamine → lõppenud
- Direktiivi ülevõtmine → 27.03.2026 (Riigikogu menetlus on pooleli)
- Direktiivi rakendumine → **27.09.2026**
- Nõuded lisatakse TKS-i, järelevalvepädevus TTJA-I
- VÕS muudatused töötab välja JDM – peamiselt müügiгарантиiga seotud muudatused.

Karistustest ja trahvide määramisest

- Esmane fookus selgitustööl ja rikkumiste kõrvaldamisel
- TKS-ist tulenev maksimaalne trahv 400 000 eurot
- Trahvimäärade tõstmine (suures ulatuses, laiaulatuslik rikkumine) – 4% kaupleja aastakäibest või kuni 2 miljonit eurot
 - Eeldab rikkumist mitmes liikesriigis korraga

Kuidas valmistuda?

- Kontrollige olemasolevad märgised/väited üle
- Vajadusel taotlege sertifikaate (nt EL ökomärgis)
- Koolitage oma turundustiimi
- Võite pöörduda TTJA poole ka enne 2026.a septembrit
- Nõuetele mittevastavate toodete/teenuste müük **keelatud alates 27.sept 2026.**
- TTJA kodulehel on eraldi peatükk keskkonnaväidetele. Lisaks KKK.

Näide aegsast valmistusest

- Direktiiv keelab süsinikneutraalsusel põhinevad väited, kui see põhineb **kompensatsiooniprojektidel.**
- Tehnoloogiahiind Apple eemaldas toodetelt väite „süsinikneutraalne“
- [Apple scales back carbon-neutral claims as Watch emissions edge higher | NEWS | Reccessary](#)

Täname

Loe lähemalt: [Keskkonnaväited |
Tarbijakaitse ja Tehnilise
Järelevalve Amet](#)